

Bez pagātnes nav nākotnes

Septembrī saņemta Valsts kultūras pieminekļu inspekcijas rekonstrukcijas darbu atļauja un pagājušonedēļ tika uzsākti Grāfu Plāteru pils fasādes no pagalma puses atjaunošanas darbi, kurus veiks iepirkuma procedūrā izvēlēta firma SIA "Rols". Maksimāli objektā nodarbinās līdz 20 strādnieku. Primārais apjoms tiks paveikts aptuveni mēneša laikā, pabeigt darbus plānots līdz nākamā gada vasarai.

Darbu uzsākšanai veltītajā svinīgajā pasākumā, kurā piedalījās Krāslavas novada domes deputāti un citi interesenti, domes izpilddirektors Ilgvars Andžāns paziņoja, ka vēl šī gada sākumā Interreg IIIA programmas projekta "Jaunas pārobežu iniciatīvas kultūrvēsturiskā mantojuma apsaimniekošanā Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pierobežas teritorijā" ietvaros kā daļa no tehniskās dokumentācijas tika izstrādāti tehniskie projekti Krāslavas pils fasāžu renovācijai un grotas rekonstrukcijai. Projektu izstrādātājs ir SIA "AIG" — arhitektoniskās izpētes grupa.

Izstrādātās pils fasāžu atjaunošanas dokumentācijas mērķis ir veikt pašus nepieciešamākos darbus, lai novērstu sienu tālāku brūkšanu un noslēgtu logu ailes, padarot pils ēku vizuāli pievilcīgāku un maksimāli saglabājot pils autentisko apmetumu un detaļas vēlākai, komplicētākai fasāžu restaurācijai. Grotas rekonstrukcijas projekts paredz pilnīgu grotas izbrukušo sienu, velvju, balustrādes, lauvas skulptūras un citu elementu atjau-

Pirms amatpersonas tika aicinātas veikt pirmo rekonstruējamā apmetuma ieklāšanu, katram gribētājam tika ļauts pateikt dažus vārdus.

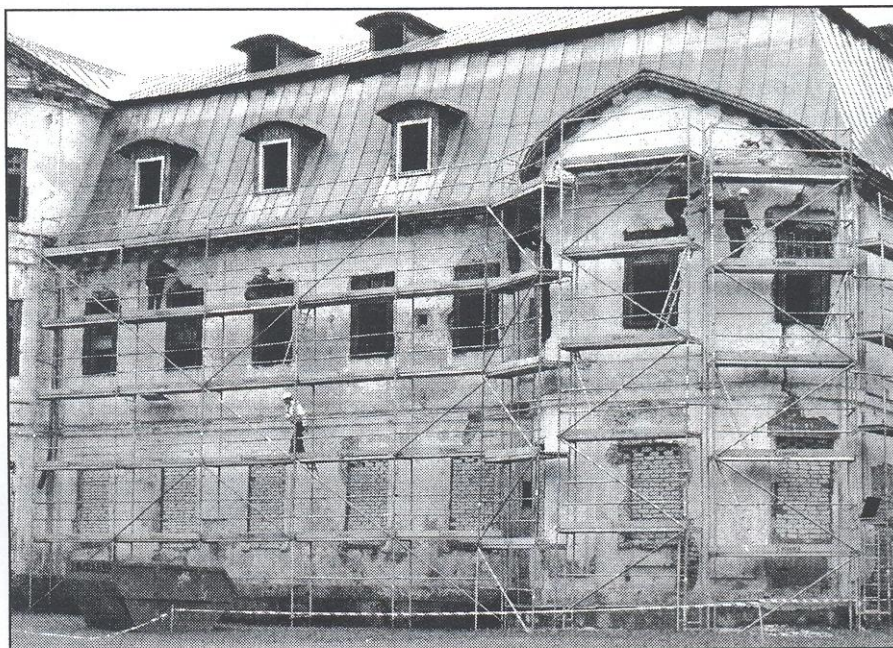
Novada domes priekšsēdētājs Mečislavs Lukša: "Bez šaubām grāfu Plāteru pils komplekss ir sāpju punkts Krāslavai. Vairākus gadus pils bija pamesta novārtā. Bez kompleksa sakopšanas un attīstības nevar domāt par tūrisma attīstību Krāslavā un investīciju piesaistīšanu tūrismam."

Domes Attīstības nodaļas vadītāja Ināra Dzalbe: "Šie darbi būs redzamākais veikums, bet kopumā ir izdarīts ļoti daudz gan parka sakopšanā un atsevišķu objektu apzināšanā, plānošanā, organizēšanā. Ir īstenoti vairāki tehniskas dokumentācijas sakārtošanas projekti. Bez dokumentācijas un idejām, kas varētu notikt ēkās, darbs tālāk nevar virzīties. Ir iegūts finansējums arī reāliem darbiem: tuvākajā laikā ir iepļānoti arī nelieli akmens mūra un arkas nostiprināšanas darbi parka grotā, kam šogad ir piešķirts Valsts kultūras pie-

zējā kultūras pieminekļu restaurēšanas projektēšanas kantora meklējamā pazemes ejas un pētījām, cik dziļi ir pamati. Laika gaitā pils kompleksā notika dažādi darbi, tostarp koka konstrukciju demontāža, bet padomju gados tika uzlikti paneļi, 1984. gadā atrada freskas, kas piebremzēja tālāku darbu veikšanu. Bija pārrunas par poļu speciālistu iesaistīšanu pils restaurācijā, bija pārrunas ar kultūras pieminekļu restaurēšanas projektēšanas pārvaldes speciālistiem Rīgā. Vārdus sakot, darbs ritēja, bet ikreiz atdūrās ja ne pret nepārvaramiem šķēršļiem, tad nemitīgām pārmaiņām gan. Rekonstrukcijas uzsākšana šogad dod mums visiem cerību šo projektu normālā laika posmā pabeigt."

9. Saeimas deputāts Gunārs Upenieks: "Tikko sāku strādāt novada domē, kā jau man nācās zvanīt Inārai. Toreiz uz manu priekšlikumu iesaistīties pils atdzimšanā viņa atbildēja, ka tas nav interesants projekts. Godīgi — uz to brīdi tas arī izskatījās. Bet jau pēc nedēļas Ināra piezvanīja un piekrita strādāt pie šī jautājuma. Domē mums bija daudz prioritāšu, to skaitā arī pils. Daudzi toreiz bija izbrīnīti, ka dome plāno kaut ko darīt ar pili pozitīvā nozīmē un gatava vismaz to saglabāt. Izvēlējamies strādāt caur Interreg IIIA, jo tā bija vismazāk politizētā programma."

Krāslavas novada būvvaldes vadītā-

minekļu aizsardzības inspekcijas finansējums trīs tūkstošu latu apmērā un ko veiks SIA "Līgaiši".

Šī gada pavasarī ir iztīrīti pils staļļi, kur nākotnē varētu izvietoties iz-

ja Ineta Danovska: "Ceru, ka tagad pilsētas iedzīvotāji sapratīs: mēs sakopjam savu pilsētu, lai nākotnē būtu par ko priecāties pašiem un priecētu citus."

nosau. Skaidrs, ka dokumentācijas sagatavošana vienmēr saistīta ar lieliem līdzekļiem, tālab ir divkārtš prieks, ka gan novada domes deputāti, gan projektu izstrādātājs atbalstīja ideju par reālu darbu veikšanu, lai pils atjaunošanas sākums nav tikai dokumentācijas izskatā.

Finansiāli pašvaldība šobrīd var atļauties nedaudz — 11,5 tūkstošus latu, plus, sadarbībā ar projektētājiem no arhitektoniskās izpētes grupas, kurā valdes priekšsēdētāja ir Baiba Eglāja, ir piesaistīti papildus līdzekļi 50 tūkstošu latu apmērā. Par šo naudu būvnieki veiks pils pagalma fasādes nokrāsošanu ar kaļķu krāsām, kā arī izveidos iluzorus logus (zīmēti logi) visām fasādēm. Šobrīd tiek lemts jautājums par pamatu uzlabošanu un ūdens novadīšanas sistēmas izbūvi, jo, pēc būvnieku sacītā, šie darbi ir vitāli nepieciešami, lai pie jau padarītā nebūtu drīzumā jāatgriežas atkal.

stāžu zāle.

Krāslavas novada dome šī gada jūnijā partnerībā ar Zarasu pašvaldību ir iesniegusi jaunu projektu Latvijas — Lietuvas pārrobežu programmai “Jaunas kvalitātes tēla un infrastruktūras attīstība attālās pierobežas pilsētās Zarasos un Krāslavā”, kura apstiprināšanas gadījumā daļa aktivitāšu būs veltīta pils kompleksam: ir plānots izstrādāt tehnisko dokumentāciju ārējiem tīkliem pils kompleksā, veikt grotas, pils centrālo vārtu, žoga rekonstrukciju, muzeja jumta renovāciju, kā arī uzstādīt informatīvos stendus pils parkā.

Ir uzrakstīts arī pieteikums Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai nākamajam gadam, projekts Baltijas jūras reģiona sadarbības programmai par estrādes rekonstrukciju. Noteikti taps arī jauni projekti.”

Krāslavas vēstures un mākslas muzeja direktors Valdemārs Gekišs: “Atceros, kā vēl tālajā 1977. gadā kopā ar arhitekti Dunkuri no tore-

Firmas “Rols” valdes loceklis Romualds Homutinins: “Šo brīdi gaidīju 30 gadu, jo tieši pirms 30 gadiem tika uzsākta pils rekonstrukcija. Palīdzēja poļu speciālisti, taču darbu veikšanai vajadzēja 6 miljonus dolāru. Naudu neviens neiedeva, lai gan tā laika vadība pielika daudz pūļu, lai rastu finansējumu. Nedaudz līdzekļu iedarīja no rajona budžeta. Tagad atgriezāties pie restaurācijas ar jaunu pieeju. Tas bija manas dzīves sapnis, apsolu, ka visu izdarīsim kvalitatīvi, ar saudzīgu attieksmi pret vēsturi.”

Diemžēl bez laika zoba papildus draudus pils kompleksam radījuši vandāļi, kuri izlauž logus, iekļūst ēkā un demolē pils iekštelpas, kā arī izbraukā pils iekšpagalma zālienu un piegāna pils grotu. Lietderīgi visos līmeņos aktualizēt jautājumu par cieņu pret savu kultūrvēsturisko mantojumu — unikālo 18. gadsimta valsts nozīmes arhitektūras pieminekli grāfu Plāteru pils apbūvi ar parku un parka arhitektūru.

*Juris ROGA
Autora foto*